

Research Article

The study of Silat Gayunh Performance for supporting The sustainable tourism (A case study in Krabi and Phuket Province)

Chanaporn Sangngam *

Faculty of Education Phuket Rajabhat University Phuket 83000, Thailand

Abstract

The study of Silat Gayunh Performance for supporting The sustainable tourism (A case study in Krabi and Phuket Province). The research methodology that use in this research is ethnomusicology. The purpose of this study are for collecting Silat Gayunh Performance in Phuket and Krabi Province, then analyzing the similarity and differences of Silat Gayunh Performance in both area and suggesting how to support tourism. The study found that Silat Gayunh Performance in Rawai Beach in Phuket Province, where the immigrant fishermen inhabiting and bring the culture with them. In Krabi Province, in Ramad village, Koh-Klang Subdistric, Lanta district, the performance was inherited from Saton Province, which the knower learned and bring back to their village. The main performance patterns are similar, but some the difference patterns are because of context area. The costume in Krabi Province is more fancy and beautiful than Phuket Province. The instruments are similar, but in Phuket Province is adding Krab to be a rhythm instrument. The suggestions for supporting tourism is focused on the community, so the community can participate with government for sustainable tourism development.

Keywords: Silat Gayunh, Phuket Province, Krabi Province, Tourism, South of Thailand, Local Performance, Fishermen

---

*

Corresponding authors:

Chanaporn Sangngam E-mail: Chanaporn.s@pkru.ac.th

Received: 18 June 2020,

Revised: 15 December 2020,

Accepted: 16 December 2020

บทความวิจัย

ศึกษารวบรวมการแสดงศิลปะกาหยง เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่)

ชนาพร แสงงาม*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 83000

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องศึกษารวบรวมการศึกษาศิลปะการแสดงศิลปะกาหยง เพื่อหาแนวทางการส่งเสริม การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่) เป็นวิจัยที่ใช้ระเบียบ วิธีวิจัยทางมานุษยวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมการแสดงศิลปะกาหยงที่มีในจังหวัดภูเก็ต และจังหวัดกระบี่ ศึกษาแบบการแสดง ของทั้งสองพื้นที่ มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อหาแนวทางที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป ผลการวิจัยพบว่าการแสดงศิลปะกาหยงจังหวัดภูเก็ตพบบริเวณหาดราไวย์ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาวเลที่มีการอพยพมาตั้งรกรากและนำวัฒนธรรมการแสดงติดมาด้วย ส่วนในจังหวัดกระบี่ อยู่บริเวณหมู่บ้านร่าหมาด ตำบลเกาะกลาง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากจังหวัดสตูลโดยผู้รู้ไปเรียนมา และนำมาเผยแพร่ต่อภายในหมู่บ้าน จนเป็นการแสดงพื้นบ้านของหมู่บ้านรูปแบบการแสดงหลักๆ มีรูปแบบคล้ายกัน อาจมีความแตกต่างกันเนื่องจากการปรับให้เหมาะสมกับบริบทในส่วนของ การแต่งกาย จังหวัด กระบี่ จะมีกระบวนการแต่งกายให้ เกิดความสวยงามมากกว่าจังหวัดภูเก็ต เครื่องดนตรีมีความคล้ายคลึงกัน แต่จังหวัดภูเก็ตมีการเพิ่มกรับเพื่อช่วยกำกับจังหวะให้มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้นแนวทาง การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวจะเน้นไปที่ตัวชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมและมีการร่วมมือกันทางภาครัฐเพื่อส่งเสริมอย่างเป็นรูปแบบและมีการส่งเสริมในระยะยาว เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ศิลปะกาหยง, จังหวัดภูเก็ต, จังหวัดกระบี่, การท่องเที่ยว, ภาคใต้, การแสดงพื้นบ้าน, ชาวเล

---

* ผู้แต่งหลัก:

ชนาพร แสงงาม อีเมล: Chanaporn.s@pkru.ac.th

วันที่รับบทความ: 18 มิถุนายน 2563,

วันที่แก้ไขบทความ: 15 ธันวาคม 2563,

วันที่ตอบรับบทความ: 16 ธันวาคม 2563

บทนำ

ศิลปะพื้นบ้านเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ชาวบ้านสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจของตนเอง และศิลปะพื้นบ้านมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมในแต่ละสังคมโดยเฉพาะในประเทศไทย ศิลปะพื้นบ้านนั้นมีปรากฏให้เห็นอยู่ทุกภาคและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่น วัฒนธรรมภาคใต้ในแถบฝั่งทะเลอันดามันจะได้รับอิทธิพลจากการละเล่นจากชวา มลายู เข้ามาประสมอยู่มาก เช่น สีละ ลิกะฮูลู มะโยง ลิกะปา ดาระ ร่องเง็ง เป็นต้น ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างไทย พุทธ อิสลาม และกลุ่มคนจีน วิธีการดำเนินชีวิตของ คนทั้งสามกลุ่ม แม้ว่าจะมีแนวทางปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ต่างกัน แต่ในความต่างของศาสนา ทำให้สังคมของชาวใต้มีลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงชีวิตของคนในสังคมที่ชนบทร่วมประเพณี และพิธีกรรมทางศาสนาที่ต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข จากประวัติศาสตร์และหลักฐานทางโบราณคดีพบว่าชาวอินเดียเป็นชาติแรกที่เดินทางสู่คาบสมุทรมะนิลาซึ่งเป็นภูมิภาคภาคใต้ ของประเทศไทยมากที่สุด ชาวอินเดียเหล่านั้นได้นำเอาศาสนาพุทธและศาสนาเชนเข้ามาเผยแพร่ตลอดจนดนตรี และการแสดงที่ใช้เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม มีร่องรอยของความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน (Narongchai, 1995)

หากกล่าวถึงศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวมุสลิมชนิดหนึ่งที่เรียกว่า สีละ หรือ ซีละซึ่งเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวอย่างหนึ่งของไทยมุสลิม ทำนองเดียวกับคาราเต้ ยูโด กังฟู หรือมวยไทย มุสลิมภาคใต้เรียกการต่อสู้แบบสีละ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

เกี่ยวกับสีละ ดังที่ (Pornprasit, 2007) ได้ศึกษา เรื่อง วัฒนธรรม การบรรเลงดนตรีไทยภาคใต้และรวบรวมบทเพลงประจำถิ่นภาคใต้ ซึ่งแบ่งวัฒนธรรมการบรรเลงออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ วัฒนธรรมของชาวไทยพุทธ วัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม และวัฒนธรรมสำหรับประกอบพิธีกรรม ซึ่งพบว่าในส่วนของสีละ (สีละ) จะพบในจังหวัดสตูล เป็นการรวบรวมหน้าทับกลองเท่านั้น ทำนองเพลงไม่สามารถสืบค้นได้และกำลังจะสูญหายจึงควรมีการศึกษาและอนุรักษ์ วัฒนธรรมศิลปะการแสดงแขนงนี้ไว้

จะพบว่าการแสดงสีละกาหยงของจังหวัดกระบี่ และภูเก็ตนั้นเป็นการแสดงของกลุ่มมุสลิมเช่นเดียวกัน ทั้งสองจังหวัด เพียงแต่จังหวัดกระบี่นั้นอาจมีความแตกต่างจากจังหวัดภูเก็ตคือการแสดงสีละกาหยงมีการอพยพมาจากจังหวัดสตูลซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือประเทศมาเลเซีย ส่วนการแสดงสีละกาหยงในจังหวัดภูเก็ตได้รับอิทธิพลที่มีการผสมผสานทั้งในทางมลายูและทางตะวันตก

นับตั้งแต่โครงสร้างสังคมไทยเปลี่ยนไป ส่งผลให้บทบาทของการแสดงสีละกาหยงที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตพื้นบ้านของผู้คนก็เริ่มหายไปจากเดิม ในอดีตสีละกาหยงทำหน้าที่รับใช้สังคมในฐานะเป็นวงดนตรีการแสดงประกอบพิธีกรรมและให้ความบันเทิง ในขณะที่วงดนตรีกิจกรรมเหล่านี้ก็สามารถสร้างรายได้ให้กับนักดนตรีไปพร้อม ๆ กับการดำรงชีพด้วยการทำเกษตรกรรม การประมงควบคู่กันไป แต่เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเกษตรก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมอุตสาหกรรม มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่นำพาวัฒนธรรมจากภายนอกแพร่กระจายเข้าสู่สังคมชาวบ้าน ส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไป บทบาทของสีละกาหยงแต่เดิมเคยเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมต่าง ๆ เริ่มได้รับความนิยมน้อยลง

พิธีกรรมเริ่มไม่มีนัยสำคัญต่อคนรุ่นใหม่มากนักผนวกกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นส่งผลให้ขั้นตอนต่าง ๆ ของการแสดงในพิธีกรรมถูกลดทอนลงไปด้วย นักดนตรีนักแสดงเริ่มไม่มีงานทำ และหันไปประกอบอาชีพอื่นในที่สุดในปัจจุบันนี้บทบาทของศิลปะเริ่มเลือนหายไปจากแหล่งเรียนรู้ในสังคมท้องถิ่นอีกครั้งกลุ่มคนที่สามารถเล่นและแสดงศิลปะกาหยงได้มีจำนวนลดน้อยลง แม้จะมีความพยายามนำศิลปะกาหยงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในสถานศึกษา วิทยาลัยการท้องถิ่นเป็นพลังในการขับเคลื่อน แต่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุซึ่งนับวันจะมีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ และหากปล่อยทิ้งไว้แบบนี้ต่อไป ศิลปะแขนงนี้จะเลือนหายไปในที่สุด การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้กับกิจกรรมการท่องเที่ยวของผู้ที่เกี่ยวข้องยังเกิดขึ้นน้อยมากส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเป็นสำคัญ หน่วยงานภาครัฐที่สำคัญได้แก่ เทศบาลตำบลของแต่ละพื้นที่ไม่ได้มีการศึกษาอย่างจริงจังเกี่ยวกับภูมิปัญญาในชุมชนส่วนใหญ่เป็นการเก็บรวบรวมรายชื่อแหล่งที่มาในพื้นที่ต่าง ๆ ขาดการศึกษาในเชิงลึก นอกจากนี้ มีผู้ประกอบการบางส่วนใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาในพื้นที่เพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น การปรุงอาหารพื้นบ้าน การละเล่นเพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ภูมิปัญญาท้องถิ่นของที่มีอยู่มากมายจึงยังไม่สามารถนำมาสร้างอัตลักษณ์และบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ ภูมิปัญญาที่มีจึงเป็นทุนสังคมที่ไม่ได้สร้างประโยชน์ให้กับการท่องเที่ยวที่เป็นกิจกรรม สร้างรายได้หลักในพื้นที่เท่าที่ควร กระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดการขยายตัวทางท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันก็อาจจะมีส่วนทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบางประเภท เกิดการ

เปลี่ยนแปลงได้ ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับภูมิปัญญาในพื้นที่ เพื่อให้รู้ถึงขอบเขต ความเป็นมา แก่นแท้ รูปแบบ ตลอดจนความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในภูมิปัญญาการแสดงศิลปะกาหยงและที่สำคัญคือ การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการแสดงศิลปะกาหยงว่ามีเอกลักษณ์และลักษณะเด่นอย่างไรบ้างที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงการจัดรวบรวมกลุ่มคนที่สนใจ การแสดงศิลปะ เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้บูรณาการในลักษณะต่าง ๆ กับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ไม่ได้มีการดำเนินการให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการแสดงศิลปะกาหยงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดกระบี่ และจังหวัดภูเก็ต

เนื่องจากสังคมของชาวมุสลิมในภูเก็ต และกระบี่มีการเปิดรับการเปลี่ยนแปลงการเติบโตของสังคมได้เป็นอย่างมาก รูปแบบการเติบโตของทางสังคมของทั้งสองจังหวัดคล้ายกัน อีกทั้งเป็นพื้นที่ในแถบอันดามันซึ่งมีความหลากหลายของวัฒนธรรมในหลายรูปแบบ

ดังนั้นในการที่จะให้การแสดงศิลปะอยู่รอดได้ในสังคมที่มีการเติบโตในด้านการท่องเที่ยวต้องอาศัยการวางแผนและพัฒนาให้การแสดงในรูปแบบดั้งเดิมของชาวมุสลิมให้เป็นไปตามกระแสของการท่องเที่ยว โดยดึงความน่าสนใจของตัวการแสดงออกมาให้เป็นจุดเด่น เพื่อให้การแสดงในรูปแบบเดิมยังคงอยู่ และสามารถดำเนินได้ต่อไป ในลักษณะของสังคมนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อรวบรวมประวัติและทำเนียบของศิลปิน
พื้นบ้านศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต

1. เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบและองค์ประกอบ
ในการแสดงศิลปะกาหยง
2. เพื่อค้นหาแนวทางในการส่งเสริมการแสดง
ศิลปะกาหยงเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยเลือก 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่
และจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการเติบโต
ทางการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการรวบรวมข้อมูล

- พื้นที่ ชุมชนท่าหมัด อำเภอเกาะลันตา
จังหวัดกระบี่
- พื้นที่ ชุมชนราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ขอบเขตของขั้นตอนในการวิจัย

กำหนดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก
มีจำนวน 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลขั้นพื้นฐานจากงาน
เอกสารต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการศึกษา
และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงศิลปะกาหยง
พร้อมทั้งจัดทำทำเนียบศิลปิน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบขั้นตอนการแสดง
พิธีกรรมในการแสดง ประวัตินักแสดง และนักดนตรี
บทเพลงที่ใช้ในการแสดง ทำนองเพลง เครื่องดนตรี
หน้าทับประกอบการแสดง ทำรำ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาหาแนวทางในการส่งเสริม
การแสดงศิลปะกาหยงที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว
โอกาสที่ใช้ในการแสดง

ขอบเขตด้านประชากร

กำหนดกรอบของประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล ที่ใช้ในการศึกษารวบรวมข้อมูล
ของการแสดงศิลปะกาหยง ใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในชุมชน
ท่าหมัด ตำบลเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และชุมชน
ราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
เพื่อการสัมภาษณ์เชิงลึกได้แก่ผู้แสดงและนักดนตรี
ในวงศิลปะกาหยง กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสภากาชาด
ประชาชนชาวบ้านผู้มีความรู้เกี่ยวกับการแสดงศิลปะกาหยง
ผู้ที่เคยรับชมการแสดงศิลปะกาหยงใช้การคัดเลือกแบบ
เจาะจงเฉพาะผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกได้

2. ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารูปแบบการ
บรรเลงและการแสดงศิลปะกาหยงใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลใน
ชุมชนท่าหมัด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และ
ชุมชนราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต คัดเลือกกลุ่ม
ตัวอย่างเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คัดเลือก
แบบเจาะจงได้แก่ผู้แสดงและนักดนตรีในวงศิลปะกาหยง
ประชาชนชาวบ้านผู้มีความรู้เกี่ยวกับการแสดงศิลปะกาหยง

3. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาหาแนวทางการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในชุมชน
ท่าหมัด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และชุมชน
ราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต และผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
การท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยว หรือ
ทำงานในแหล่งภูมิปัญญาในพื้นที่

ขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัย

1. การรวบรวมประวัติความเป็นมา ภาพถ่าย
และข้อมูล ที่อยู่ของศิลปินพื้นบ้าน ในชุมชนท่าหมัด
อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และชุมชนราไวย์
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2. ศึกษาลักษณะรูปแบบและองค์ประกอบในการบรรเลงและการแสดงศิลปะกาหยงในชุมชนร่าหมาด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และชุมชนราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ผลการศึกษา

1. ประวัติศิลปินพื้นบ้านศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่ ประวัติสมาชิกการแสดงศิลปะกาหยง หมู่บ้านร่าหมาด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีสมาชิกทั้งหมด 6 คน โดยมีนายประสิทธิ์ สัตย์จิตร เป็นผู้ริ่ฟื้นและอนุรักษ์การแสดงศิลปะกาหยงในหมู่บ้าน สมาชิกทั้ง 6 คน มีดังนี้

นายประสิทธิ์ สัตย์จิตร อายุ 62 ปี ภูมิลำเนาเดิมคือเกิดที่หมู่บ้านร่าหมาด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านร่าหมาดตั้งแต่ พ.ศ. 2547-2561 นายประสิทธิ์ เป็นคนท้องถิ่นของหมู่บ้านร่าหมาดอยู่แล้วนั้น ความสนใจการแสดงศิลปะกาหยงอยู่แล้ว เมื่อย้ายมาเป็นผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนร่าหมาดจึงได้สังเกตเห็นว่าการแสดงศิลปะกาหยงนั้นเป็นรูปแบบการแสดงพื้นบ้านในท้องถิ่น มีความเหมาะสมในการช่วยพัฒนานักเรียนในด้านการแสดงพื้นบ้านและยังเป็นการใช้เวลาว่างในกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน นายประสิทธิ์นั้นแต่เป็นผู้ริ่เริ่มในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านขึ้น ไม่เพียงแต่การแสดงศิลปะกาหยงเท่านั้น ยังรวมไปถึงการแสดงพื้นบ้านของชุมชนในรูปแบบอื่น ๆ อาทิเช่น ร่องเง็ง ลีเกป่า มะโย่ง เป็นต้น

ภาพที่ 1 นายประสิทธิ์ สัตย์จิตร
ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

นายเกษม บุตรมัน อายุ 63 ปี ภูมิลำเนาอยู่ที่หมู่บ้านร่าหมาด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ แรกเริ่มนายเกษมเป็นนักดนตรีประกอบการแสดงมะโย่ง ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของชุมชนร่าหมาดเช่นเดียวกัน นายเกษมเรียนการแสดงศิลปะกาหยงในลักษณะการเรียนรู้แบบมุขปาฐะ จากเดิมที่เป็นนักดนตรีประกอบการแสดงมะโย่งจึงได้มาบรรเลงประกอบการแสดงกาหยง เนื่องจากรูปแบบการบรรเลงมีความคล้ายคลึงกัน ในการแสดงศิลปะกาหยงนั้น นายเกษมมีความสามารถในการบรรเลงกลอง (ทนคู่) ของการแสดงศิลปะกาหยง ซึ่งเป็นผู้ควบคุมจังหวะในการแสดง นายเกษมสามารถทำได้เป็นอย่างดีเยี่ยมจึงได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าวงดนตรี เมื่อมีการตั้งกลุ่มอนุรักษ์ขึ้น นายเกษมจึงได้เป็นประธานกลุ่มเพื่อให้มีการอนุรักษ์และสืบทอดการแสดงศิลปะกาหยงต่อไป นายเกษมเริ่มบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงศิลปะกาหยง ตั้งแต่ปี 2547 - ปัจจุบัน

นายเกษม ละเอียด อายุ 67 ปี ภูมิลำเนาเดิมคือหมู่บ้านร่าหมาด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ นายเกษมมีความสนใจในการแสดงศิลปะกาหยงอยู่แล้ว เพราะเป็นการแสดงพื้นบ้านของชาวมุสลิมในหมู่บ้าน นายเกษมจึงได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกนักแสดงด้วยโดยได้

เรียนรู้การแสดงทำรำจากนายหอย รูปแบบการถ่ายทอด เป็นแบบมุขปาฐะ ตามแบบการแสดงพื้นบ้าน นายหอย จะรำให้ดู และนายเกษมจึงรำตามจนจบในแต่ละบท ทั้งบทไหว้ครูและบทการแสดงต่อสู้นายเกษมถือเป็น นักแสดงที่มีความสามารถมากอีกคนหนึ่ง และเป็นผู้ ก่อตั้งกลุ่มอนุรักษ์และร่วมแสดง ในงานต่าง ๆ ทั้งการ แสดงในจังหวัดกระบี่ และการแข่งขันตามงานต่าง ๆ จนทำให้การแสดงศิลปะกาหยงของชุมชนรำหมาด อำเภอกะลันตา จังหวัดกระบี่ ได้รับการยอมรับและมี ชื่อเสียงอีกด้วย นายเกษมเริ่มแสดงการแสดงศิลปะ กาหยงตั้งแต่ปี 2547 - ปัจจุบัน

นายวิชัย ปรามเภท อายุ 62 ปี ภูมิลำเนาเดิม อยู่ที่หมู่บ้านรำหมาด อำเภอกะลันตา จังหวัดกระบี่ เริ่มเรียนการแสดงศิลปะเนื่องจากเห็นว่ารูปแบบการรำรำ ของการแสดงศิลปะนั้น มีความเข้มข้น อ่อนช้อยและมี ศิลปะการต่อสู้ที่สวยงาม จึงมีความสนใจที่จะร่วมแสดง การแสดงศิลปะกาหยง นายวิชัย เริ่มจากการเป็น นักแสดง อีกทั้งยังมีความสามารถทางด้านดนตรี เพิ่มเติมอีกด้วย คือ สามารถตีกลอง (ทนคู่)

นอกจากเป็นนักแสดงศิลปะกาหยงแล้วนั้น นายวิชัยยังเป็นนักแสดงพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ เช่น รongเง็ง ลิเกป่า นายวิชัยเข้าร่วมกลุ่มการแสดงตั้งแต่ปี 2547-ปัจจุบัน

ภาพที่ 2 นายเกษม บุตรมัน

ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

ภาพที่ 3 นายเกษม ละเอียด

ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

ภาพที่ 4 นายวิชัย ปรามเภท

ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

นายภัทรารุณี ปิตุคำ อายุ 60 ปี ภูมิลำเนาอยู่ที่ หมู่บ้านรำหมาด อำเภอกะลันตา จังหวัดกระบี่ นายภัทรารุณีมีความสนใจในการเป่าปี่มาตั้งแต่เด็ก ซึ่งในสมัยเด็กจะชอบฟังปู่เป่าปี่ และเริ่มต้นการเรียน จากการหัดเป่าขลุ่ย และจึงพัฒนามาเป่าปี่ โดยอาศัย ครูพักลักจำ แต่ด้วยที่มีความชอบส่วนตัวและมีพรสวรรค์ จึงสามารถบรรเลงปี่ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แล้วยัง สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีได้ทุกประเภทของการแสดง ศิลปะกาหยง ทั้งยังสามารถบรรเลงไวโอลิน ประกอบ การแสดงรongเง็งอีกด้วย นายภัทรารุณี เริ่มแสดงการ แสดงศิลปะกาหยง ตั้งแต่ปี 2547 - ปัจจุบัน

The study of Silat Gayunh Performance for supporting The sustainable tourism
(A case study in Krabi and Phuket Province)

นายสุชาติ อ่อนนวล อายุ 60 ปี ภูมิลำเนา หมู่บ้านรำหมาด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เดิมนายสุชาติเป็นนักแสดงร้องเง็งของชุมชน ไม่ได้เป็นสมาชิกในการแสดงศิลปะกาหยงตั้งแต่เริ่มแรก โดยเพิ่งเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกในระยะประมาณ 7 ปีเนื่องจากสมาชิกเดิมไม่สามารถทำการแสดงได้แล้ว เพราะมีอายุมากเกินไป นายสุชาติจึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วยตัวที่เห็นการแสดงศิลปะกาหยงเป็นการแสดงที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอยู่แล้ว จึงเข้ามาร่วมแสดงด้วย โดยรับหน้าที่เป็นผู้บรรเลงกลอง (ทนคู) โดยเรียนรู้จากนายเกษม บุตรสมัน เป็นผู้ฝึกสอน จากนั้นนายสุชาติจึงฝึกซ้อมตามที่กลุ่มได้นัดเพื่อทำการฝึกซ้อมด้วยตลอด นายสุชาติเริ่มแสดงการแสดงศิลปะกาหยง ตั้งแต่ปี 2555 - ปัจจุบัน

ภาพที่ 5 นายภัทรวุฒิ ปิตุคำ
ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

ภาพที่ 6 นายสุชาติ อ่อนนวล
ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

ภาพที่ 7 การแสดงศิลปะกาหยง จังหวัดกระบี่
ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

ประวัติศาสตร์พื้นบ้านศิลปะกาหยง จังหวัดภูเก็ต

นายหริ คงสายธาร อายุ 77 ปี ภูมิลำเนา หมู่บ้านไทยใหม่ ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ได้รับการถ่ายทอดการแสดงศิลปะกาหยงจากบิดาของตนเองตั้งแต่เด็ก โดยที่ในสมัยก่อนนั้น นายหริกล่าวว่า การแสดงพื้นบ้านของชาวไทยใหม่ที่เห็นเป็นประจำนั้น คือ การแสดงร้องเง็ง และการแสดงศิลปะกาหยง อีกทั้งรูปแบบการแสดงพื้นบ้านทั้งสองประเภทนี้จะมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ซึ่งเรียกได้ว่าการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่นี้ และชุมชนที่ได้อาศัยอยู่จนเป็นรูปแบบและมีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ในปัจจุบันนายหริเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สุดในเรื่องการแสดงศิลปะกาหยงของจังหวัดภูเก็ต อีกทั้งยังเป็นผู้ถ่ายทอดให้กับเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นอีกด้วย

ภาพที่ 8 นายหริ คงสายธาร
ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2020

กล่าวโดยสรุปคือ ความเหมือนของศิลปินการแสดงลิเกกาหยงทั้งในจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ตนั้น ทั้งสองกลุ่มได้รับอิทธิพลการแสดงมาจากทางสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยศิลปินพื้นบ้านของทั้งสองจังหวัด เป็นกลุ่มที่มีภูมิลำเนาตั้งเดิมอยู่ในพื้นที่เดิมของตนเอง โดยมีความสนใจในการแสดงพื้นบ้านในพื้นที่และได้เริ่มการเรียนรู้จากบุคคลภายในพื้นที่ของตนเอง โดยรูปแบบการถ่ายทอดของทั้งสองพื้นที่นั้นมีความเหมือนกันคือ มีการรับการถ่ายทอดรูปแบบเป็น “มุขปาฐะ” โดยใช้วิธีการจดจำเพลง ท่ารำ และการไหว้ครูในรูปแบบต่าง ๆ และนอกเหนือจากนั้น จะเป็นลักษณะครูพักลักจำ โดยอาศัยเข้ารับชมการแสดงที่แสดงกันในหมู่บ้าน ในงานประเภทต่าง ๆ แล้วจึงนำมาฝึกฝนด้วยตนเอง จนกระทั่งมีความชำนาญในรูปแบบการแสดงลิเกกาหยง

ศึกษาลักษณะและองค์ประกอบในการแสดงลิเกกาหยง

การแสดงลิเกกาหยงในจังหวัดกระบี่นั้น จะมีรูปแบบการแสดง 2 ช่วง คือ ช่วงแรกเป็นการไหว้ครู มีรูปแบบท่ารำโดยจะเป็นการเคารพครูทั้ง 4 ทิศ และการบรรเลงเพลงก็จะมีลักษณะวนไปจนกว่าผู้แสดงจะแสดงครบทั้ง 4 ทิศ นักแสดงทั้งสองฝ่ายจะเปลี่ยนกันรำทีละคน เมื่อคนหนึ่งรำเสร็จ เรียบร้อยแล้ว อีกคนหนึ่งก็จะทำการรำต่อกัน โดยรูปแบบการรำไหว้ครูจะมีลักษณะเหมือนกันคือ รำไปทั้ง 4 ทิศ ในช่วงที่ 2 เป็นการต่อสู้ การต่อสู้แบบลิเกมีการทำสังเวียนเป็นเวทีเริ่มด้วยการไหว้ครูกล่าวขอพร จากนั้นคู่ต่อสู้จะทำความเคารพกันที่เรียกว่า “สาলামัต” จากนั้นเริ่มวาดลวดลายรำรำตามศิลปะลิเก บางครั้งนักสู้ต่างกระทุบเท้าให้เกิดเสียงหรือเอาฝ่ามือตีที่ต้นขาของตนเพื่อให้เกิดเสียงข่มขวัญ

คู่ต่อสู้เมื่อรำรำเป็นการลองเชิงกันพอสมควรแล้วทั้งคู่จะหาทางพิชิตคู่ต่อสู้โดยการหาจังหวะใช้ฝ่ามือฟาดหรือใช้เท้าดันร่างกายของฝ่ายตรงกันข้ามจังหวะการประชิดตัวนั้นจะห้าหน้ากันอย่างหนักโดยใช้มือพัดใส่คู่ต่อสู้ การแสดงลิเกกาหยงของชุมชนร่าหมาด จังหวัดกระบี่นั้นมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือ ท่ารำ ซึ่งท่ารำของลิเกในแต่ละพื้นที่นั้นจะมีความแตกต่างกัน

ภาพที่ 9 การแสดงท่ารำ

ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

การแต่งกายของผู้แสดงลิเกกาหยง ผู้แสดงจะสวมกางเกงขายาวสีดำหรือสีน้ำเงินกรมท่า แล้วนุ่งทับด้วยด้วยผ้าโสร่ง หรือผ้าถุงปาเตะโดยให้จับจีบและปล่อยชายให้ห้อยด้านหน้าป้ายเล็กน้อย ใส่เสื้อแขนยาวเนื้อผ้ามันเงาวาว คอเสื้อเป็นลักษณะคอเต่าไม่จำกัดสี มีทั้งสีพื้นและลาย เรียกชื่อตาม ภาษายาวีว่า “เสื้อยูบะห์” สวมหมวกแขกสีดำ ทำด้วยผ้ากำมะหยี่ขาดเอวด้วยผ้าโพกหัวของสตรีมุสลิมหรือ ผ้าลูกไม้ปักเหลื่อมซึ่งเลือกสีให้ตัดกับผ้าถุงแล้วปล่อยชายผ้าให้ห้อยข้างตัวและสวมรองเท้าหุ้มส้น เช่น รองเท้าหนัง สำหรับการแสดงบนเวทีและเป็นพื้นที่สะอาดก็นิยมแสดงด้วยเท้าเปล่า ในปัจจุบันการแต่งกายของนักแสดงจะใส่ตามรูปแบบเดิมแต่ไม่จำเป็นต้องมีสีสันทันตามที่ได้กล่าวไว้

ภาพที่ 10 การแต่งกาย การแสดงศิลปะกาหยง

ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

เครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงประกอบการแสดงศิลปะกาหยง คือ ทนคู่ ปี่ชวา 1 เล้า และ ฆ้อง 1 ใบ ซึ่งแต่ละชิ้นนั้นมีลักษณะและวัสดุดังนี้

1. ทนคู่ เรียกตามภาษาชาวเลี้ยวว่า เกอนักกาหยก มีลูกยี่น 1 ลูก ลูกชัต 1 ลูก ซึ่งลูกยี่นเรียกว่า “กลองตัวเมีย” ส่วนลูกชัต เรียกว่า “กลองตัวผู้” เป็นกลองที่มีลักษณะตีได้ทั้ง 2 หน้า ซึ่งด้วยหนังแพะ หรือหนังวัว ทั้ง 2 ด้าน มีขนาดเท่ากัน ใช้มือตีทั้ง 2 ด้าน เพื่อควบคุมจังหวะดนตรีหน้ากลองด้านใหญ่ 28 เซนติเมตร และด้านตรงข้าม 23 เซนติเมตร ความยาว 58 เซนติเมตร ส่วนกลองยี่น มีเส้นผ่าศูนย์กลาง หน้ากลองด้านใหญ่ 24 เซนติเมตร และด้านตรงข้าม 20 เซนติเมตร ความยาว 58 เซนติเมตร และมีเส้นหวายลิง (เป็นไม้เถาล้มลุกและเลื้อย) ร้อยหน้ากลองสองด้าน และพันรอบคอตัวกลองทั้งสองข้างหลายรอบ

ภาพที่ 11 ทนคู่

ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2019

2. ปี่กาหยง เรียกตามภาษาชาวเลี้ยวว่า สุโนกาหยก ทำจากไม้กำจัด หรือไม้การบูร ใช้ใบตะโหนดทำเป็นใบปี่เป่าแล้วมีเสียงดัง พลิว ไฟเราะ มีขนาดเหมาะสมมือ ยาว 30 เซนติเมตร เมื่อคว่ำเล้าปี่ลงด้านล่างสุดของตัวปี่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3.5 เซนติเมตร ยาว 20 เซนติเมตร ส่วนด้านบนสุดของตัวปี่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 เซนติเมตร เจาะรู 7 รู ซึ่งแต่ละรูห่างกัน ประมาณ 2 เซนติเมตร ส่วนของกระบังลม หรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า ที่กั้นปาก ทำด้วยพลาสติก มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 เซนติเมตร แกนปี่ที่เสียบปากปี่ ทำด้วยไม้ มีความยาว 3 เซนติเมตร ลื่นปี่ทำด้วยหลอดดูดน้ำพลาสติกมัดด้วยยางวง มีด้ายผูกติดปลายเล้าปี่ สรุปลือขนาดของปี่เล้านี้มีความยาวทั้งตัว 33 เซนติเมตร

ภาพที่ 12 ปี่

ที่มา: Teeranut Klay Na Rangse, 2012

3. ฆ้อง 1 ใบ เรียกตามภาษาชาวเลี้ยวว่า ตะวะกาหยก มีขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 17.5 นิ้ว ทำด้วยโลหะ ไม้ฆ้องมีความยาว 17 เซนติเมตร

ภาพที่ 13 ฆ้อง

ที่มา: Teeranut Klay Na Rangse, 2012

รูปแบบและองค์ประกอบในการแสดงศิลปะกาหยง ในจังหวัดภูเก็ต

การแสดงศิลปะกาหยงเป็นการแสดงเพื่อโชว์ความสวยงาม ความแข็งแรงของร่างกาย แสดงชั้นเชิงของศิลปะ การแสดงศิลปะกาหยงแสดงได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง ซึ่งประกอบด้วยการไหว้ครูและการต่อสู้ การไหว้ครู การแสดงศิลปะกาหยงจะมีการรำไหว้ครูก่อนการแสดง ทำรำไหว้ครูเป็นท่ารำในลักษณะอบอุ่นร่างกายเมื่อนักมวยทั้ง 2 ฝ่าย ทำการไหว้ครูเสร็จแล้ว ฝ่ายนักดนตรีบรรเลงเพลงปี่มวยกาหยง นักมวยทั้งคู่ออกมารำรำและแสดงศิลปะการต่อสู้เป็นการรำรำมีจังหวะลีลา การเคลื่อนไหว ตามเสียงดนตรีเรียกว่า “ปากาโยะ” หลังจากนั้น แสดงท่าการต่อຍ เรียกว่า “ตูโม๊ะ” ท่าเตะ เรียกว่า “ชิปะ” และท่าถีบ, เข่า เรียกว่า “ตะยัก” ซึ่งเป็นท่าการต่อสู้ และการป้องกันตัวโดยวิธีการปิด ป้อง และสะบัดมือ แขน ขา ไปตามจังหวะดนตรีเพลงมวย ไม่ได้มีการแตะต่อยกันจริงจัง เป็นท่ารำโชว์ลีลาท่าทางการรำรำตามเสียงเพลง มีชื่อเรียกดังนี้ ท่าตัดมือ ใช้มือข้างหนึ่งตัดขึ้นป้องที่ใบหน้า อีกข้างหนึ่งป้องที่ท้อง ท่ารำเปิด ใช้มือทั้ง 2 ข้าง เปิดขึ้นในท่ารำ ท่าต่อสู้ใช้ศอก เข่า และมือ ต่อยตามลีลาจังหวะดนตรี ทั้งนี้มีทำนองย่อง ๆ เป็นท่าหลบหลีก อีกด้วย

ภาพที่ 14 การแสดงศิลปะกาหยง จังหวัดภูเก็ต
ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2017

เครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงประกอบการแสดงศิลปะกาหยง คือ ทนคู่ ปี่ชวา 1 เล้า และฆ้อง 1 ใบ ซึ่งแต่ละชิ้นมีวัสดุดังนี้

1. ทนคู่ มีลูกยี่น 1 ลูก ลูกขัด 1 ลูก ซึ่งลูกยี่น เรียกว่า “กลองตัวเมีย” ส่วนลูกขัด เรียกว่า “กลองตัวผู้” เป็นกลองที่มีลักษณะตีได้ทั้ง 2 หน้า ในบางครั้งใช้ลูกเดียวในการแสดง

2. ปี่กาหยง ทำจากไม้ ลั่นปี่ทำด้วยหลอดดูดน้ำพลาสติกมัดด้วยยางวง มีด้ายผูกติดปลายเล้าปี่ เหตุที่ใช้หลอดดูดเนื่องจากหาได้ง่าย และมีเสียงคล้ายกับที่ทำจากไม้

3. ฆ้อง 1 ใบ เป็นฆ้องโหม่งขนาดเล็กที่สามารถถือได้สำหรับกำกับจังหวะและสร้างเสียงกังวาล สำหรับการบรรเลงเพลง

4. กรับไม้ใช้ตีกำกับจังหวะ ทำจากไม้เนื้อแข็งตีเพื่อให้เสียงดังกำกับจังหวะในการแสดงเพื่อไม่ให้เกิดการบรรเลงดนตรีช้าไปหรือมีความเร็วไป

ภาพที่ 15 วงศิลปะกาหยง จังหวัดภูเก็ต
ที่มา: Chanaporn Sangngam, 2020

การเปรียบเทียบการแสดงศิลปะกาหยง จังหวัดกระบี่ และจังหวัดภูเก็ต

การสืบทอด

การแสดงศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต มีรูปแบบการสืบทอดในรูปแบบเดียวกัน คือ การถ่ายทอดในลักษณะ “มุขปาฐะ” คืออาศัยการท่องจำ โดยมีการจดจำทำนอง ท่ารำ และรูปแบบในลักษณะอื่น ๆ เช่นเดียวกัน การแสดงศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่จะได้รับอิทธิพลมาจากจังหวัดสตูล ส่วนในจังหวัดภูเก็ตนั้นจะเป็นกลุ่มไทยใหม่ที่มีการอพยพมาตั้งถิ่นฐานบริเวณตำบลราไวย์ โดยที่นำการแสดงศิลปะกาหยงมาด้วยตั้งแต่เดิม

ความเหมือน: มีรูปแบบการสืบทอดลักษณะเดียวกันคือ รูปแบบ “มุขปาฐะ”

ความแตกต่าง: การแสดงศิลปะกาหยงจังหวัดกระบี่ได้มีการรับอิทธิพลมาจากจังหวัดสตูล ส่วนการแสดงศิลปะกาหยงจังหวัดภูเก็ตเป็นรูปแบบการแสดงที่ติดตัวมาจากการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวเลย์

การแต่งกาย

การแสดงศิลปะกาหยงของจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต มีรูปแบบการแต่งกายรูปแบบเดียวกันคือ มีความเรียบง่าย และหาอุปกรณ์เครื่องแต่งกายที่มีภายในชุมชนของตนเอง การแสดงศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่นั้นรูปแบบการแต่งกายจะเน้นไปถึงความสวยงาม โดยมีชุดสำหรับในการแสดงโดยตรง มีเสื้อหมวก กางเกง และผ้าผูกเอว ที่มีความสวยงาม

ความเหมือน: มีรูปแบบการแต่งกายแบบเดียวกันคือ เน้นความเรียบง่าย โดยหาเครื่องแต่งกายจากอุปกรณ์ที่มีอยู่

ความแตกต่าง: การแสดงศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่เน้นรูปแบบการแต่งกายที่สวยงาม โดยที่จังหวัดภูเก็ตไม่เน้นถึงความสวยงาม

เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีการแสดงศิลปะกาหยงมีเครื่องดนตรีหลัก ๆ คือ ปี่สำหรับดำเนินทำนองมีกลองสองตัวสำหรับเป็นตัวกำหนดจังหวะและสร้างความคึกครื้นสนุกสนานให้กับการแสดง มีเครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉิ่ง และกรับ ในส่วนของจังหวัดกระบี่จะใช้ฆ้องใบใหญ่ วางอยู่กับที่เพื่อเวลาแสดงจะมีคุมจังหวะได้อย่างชัดเจน ส่วนจังหวัดภูเก็ตจะใช้ฆ้องใบเล็กเป็นลักษณะใช้มือถือฆ้องข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งใช้มือตีเหมาะสำหรับการแห่ หรือการเดินขบวนต่าง ๆ และมีการใช้กรับตีประกอบจังหวะเพิ่มเติมอีกด้วย

ความเหมือน: เครื่องดนตรีหลัก ๆ เหมือนกันคือ ทนคู่ ปี่กาหยง และโหม่ง

ความแตกต่าง: เครื่องดนตรีที่ต่างกันคือ โหม่ง โดยที่การแสดงศิลปะกาหยงจังหวัดกระบี่จะเน้นใบใหญ่เพื่อใช้กำกับจังหวะได้อย่างชัดเจน แต่การแสดงศิลปะกาหยงจังหวัดภูเก็ตจะเป็นโหม่งใบเล็ก เหมาะสำหรับการเดินแห่ และมีกรับเพิ่มเติมมาเพื่อกำกับจังหวะในการแสดงได้ดีมากขึ้น

ท่ารำ

ท่ารำ ซึ่งเป็นท่าการต่อสู้ และการป้องกันตัว โดยวิธีการปิดป้อง และสะบัดมือ แขน ขา ไปตาม จังหวะดนตรีเพลงมวย ไม่ได้มีการแตะต่อยกันจริงจัง เป็นท่ารำโชว์ลีลาท่าทางการรำรำตามเสียงเพลง ดังนี้

- ทำทัดมือ ใช้มือข้างหนึ่งทัดขึ้นป้องที่ใบหน้า อีกข้างหนึ่งป้องที่ท้อง

- ทำรำเปิด ใช้มือทั้ง 2 ข้าง เปิดขึ้นในทำรำ
- ทำต่อสู้อ ใช้ศอก เข่า และมือ ต่อยตามลีลา จังหวะดนตรี ทั้งนี้มีท่าต่างๆ เป็นท่าหลักอีกด้วยการบรรเลงเพลงปี มีชื่อเรียกว่า เพลง “ลาภู” ส่วนท่ารำมวยกาหยง มีชื่อเรียกว่า “นารีกาหยก” เมื่อมีการรำ และพักจนครบเจ็ดเพลงแล้ว จะหยุดพักเพื่อแจกจ่ายอาหารแก่ผู้เข้าร่วมในพิธีทุกคนเป็นอันเสร็จพิธี การไหว้ครูงานพิธีแก้บน หรือแก้เหมย จัดให้มีการรำมวยกาหยงเพื่อทำพิธีแก้บน หรือการได้รับเชิญไปแสดงในงานการแสดงศิลปะการแสดงด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ เมื่อได้รับเชิญให้ไปแสดงโดยมีการจ้างวานให้ไปแสดงในงานต่าง ๆ ซึ่งจะแสดงโดยโชว์ลีลาการไหว้ครูแล้วการรำมวยกาหยงทำนองเพลงมวยตามจังหวะดนตรีการรำลีลากาหยงทำต่อสู้อเป็นการแสดงโชว์ไม่ใช้การต่อสู้อจริง ๆ เป็นการอวดลีลาความแข็งแรงของร่างกาย ในส่วนทำรำนั้นเน้นการใช้มือเปล่า ไม่ใช้ศอกและเข้ามีการพูดคุยกันของนักแสดงก่อนการแสดงว่าใครเป็นฝ่ายรับและฝ่ายรุกเป็นการรำแบบมือเปล่า

ความเหมือน: การแสดงลีลากาหยงจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ตมีรูปแบบและขั้นตอนการแสดงเหมือนกันคือ มีการไหว้ครู คือมีการไหว้เป็น 4 ทิศทางเช่นเดียวกันและการแสดงต่อสู้อโดยเป็นการแสดงต่อสู้อทำรำ ใช้มือเปล่า มีการสลัดกันรุกสลัดกันรับไปมา

ความแตกต่าง: การแสดงลีลากาหยงจังหวัดกระบี่มีท่ารำที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งสองจังหวัด แต่การแสดงลีลากาหยงจังหวัดภูเก็ตจะมีการแสดงที่ใช้คล้ายคลึงและสร้างความสนุกสนาน เรียกว่า “คานูคา” ซึ่งในจังหวัดกระบี่ไม่มีท่ารำในลักษณะนี้

รูปแบบการบรรเลง

การบรรเลงเพลงประกอบการแสดงลีลากาหยงเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงลีลากาหยงนั้นมีรูปแบบที่แตกต่างตามการแสดง กล่าวคือ ดนตรีประกอบเรียกว่า “ปะลาวัต” มีปีเป็นผู้ทำหน้าที่เดินทำนองขึ้นเพลงและจบเพลงด้วยปี ลักษณะของเพลงจะเป็นการบรรเลงซ้ำไปมาของทำนองเพลง กลองหลัก (ตัวใหญ่) ทำหน้าที่คุมจังหวะและเร่งจังหวะ รุกจังหวะ ยั่วยุให้ต้องรีบต่อสู้อกลองยี่น (ตัวเล็ก) ทำหน้าที่เดินจังหวะ สร้างรูปแบบจังหวะให้มีความคึกคัก โดยมีจังหวะเดินทำนองสม่ำเสมอ ช้อง โหม่ง ทำหน้าที่กำกับจังหวะให้มีความสม่ำเสมอ ผู้บรรเลงดนตรีนั้นจะต้องรู้จักทำทางการรำรำ และคอยสังเกตผู้แสดงอยู่ตลอดเวลาเมื่อการแสดงใกล้จบ จังหวะกลองจะบรรเลงซ้ำทำในลักษณะที่คล้ายกัน เพื่อเป็นการบอกแก่ผู้ชมว่าการแสดงจบแล้วนอกจากนั้นยังมีการบรรเลงบทเพลงสำหรับแสดงเพื่อผ่อนคลาย เรียกเสียงหัวเราะ สร้างความสนุกสนาน เรียกว่า “คานูคา” ลักษณะคล้ายกับการแสดงการต่อสู้อ แต่รูปแบบการบรรเลงจะไม่มีเครื่องเร่งจังหวะให้รีบต่อสู้อแต่เป็นการบรรเลงเพื่อสร้างความสนุกสนาน

ความเหมือน: มีปีเป็นผู้ทำหน้าที่เดินทำนองขึ้นเพลงและจบเพลง ลักษณะของเพลงจะเป็นการบรรเลงซ้ำไปมาตามทำนองของเพลง กลองหลัก (ตัวใหญ่) ทำหน้าที่คุมจังหวะ กลองยี่น(ตัวเล็ก) ทำหน้าที่เดินจังหวะ ช้อง โหม่ง ทำหน้าที่กำกับจังหวะให้มีความสม่ำเสมอ

ความแตกต่าง: การแสดงลีลากาหยงในจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต มีความแตกต่างกันในด้านสำเนียงเพลง เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง การแสดงลีลากาหยงในจังหวัดกระบี่มีปีบรรเลงทำนอง และก่อนมีการจบการแสดงจะ

มีการบรรเลงกลองให้มีจังหวะเร็วขึ้น เพื่อเป็นการบอกว่าจะจบการแสดงแล้ว ส่วนในจังหวัดภูเก็ตจะไม่มีการบรรเลงจังหวะก่อนจบแต่อย่างใด โดยมีปี่ลงจบแล้วกลองจะลงตาม จังหวัดภูเก็ตจะมีชื่อเรียกเพลงที่ชัดเจน อาทิเพลงที่ชื่อ “ปะลาวัต” ส่วนจังหวัดกระบี่จะไม่ชื่อเพลงอย่างชัดเจน แต่จะบรรเลงทำนองวนไปมา

โอกาสที่ใช้ในการแสดง

มีโอกาสใช้ในการแสดงทั่วไปคือ งานแต่งงานของชาวมุสลิม แห่งขบวนเจ้าบ่าวไปบ้านเจ้าสาว หรือ แห่งขบวนเจ้าสาวไปยังบ้านเจ้าบ่าว การแห่พิธีเข้าสู่ันต์ของเยาวชนในท้องถิ่น

ความเหมือน: การแสดงศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต โดยมากจะใช้ในพิธีหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในท้องถิ่นของตนเอง

ความแตกต่าง: ใช้ในงานที่แตกต่างกันตามความต้องการของท้องถิ่น

แนวทางในการส่งเสริมการแสดงศิลปะกาหยงเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นโยบายระดับท้องถิ่น คือให้ทางชุมชนร่วมกันสร้างบุคลากรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือต่อยอด การอนุรักษ์การแสดงศิลปะกาหยงก่อน เพื่อให้เกิดการบริหารและจัดการ การแสดงในรูปแบบของตนเองได้ กล่าวคือ ศิลปินพื้นบ้านต้องเริ่มต้นจากการอนุรักษ์การแสดงศิลปะกาหยงโดยถ่ายทอดให้กับกลุ่มเยาวชนภายในพื้นที่ชุมชน ในส่วนตัวของศิลปินเองนั้นต้องสร้างความเข้มแข็งและความพร้อมในการถ่ายทอด ความรู้ด้านการแสดง และการบรรเลงดนตรีให้กับกลุ่มเยาวชนหรือผู้ที่มีความสนใจในการแสดง โดยอาศัยการประชาสัมพันธ์จากภาครัฐและตัวชุมชนเอง เมื่อได้องค์ความรู้แล้วนั้น

จึงต่อยอดโดยจัดทำเป็นโครงการ มีการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาโดยรอบ จัดให้มีการอบรมเบื้องต้นแก่นักเรียน นักศึกษาที่มีความสนใจในการแสดงศิลปะกาหยง

นโยบายทางการศึกษาที่เห็นได้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน คือ ส่งเสริม พื้นฟู และอนุรักษ์ดนตรีท้องถิ่น รูปแบบการส่งเสริมคือการให้นักเรียนไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน/ท้องถิ่น นอกจากนี้โรงเรียนได้สนับสนุนให้มีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ อาทิเช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะดนตรี นาฏศิลป์ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ มาถ่ายทอดในโรงเรียน และศึกษา นอกสถานที่มากขึ้น กล่าวโดยสรุปว่าโรงเรียนเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนด้วย เนื่องด้วยการแสดงพื้นบ้านนอกจากจะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการแล้ว ยังมีคุณค่าต่อการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง (Education, 2008) กล่าวคือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย โดยคำนึงถึงธรรมชาติและความต้องการของเด็ก กล่าวคือ การนำการแสดงพื้นบ้านมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน และสอดแทรกในการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม เช่น วิชาดนตรี ศิลปะ สังคม นาฏศิลป์ และพลศึกษา

นโยบายของกระทรวงศึกษา ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย โดยบูรณาการการแสดงพื้นบ้านไทยในหลักสูตรท้องถิ่น โดยเฉพาะวิชาดนตรี และสังคม ทั้งนี้การละเล่นส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสนใจที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน เนื่องจากพบปัญหาด้านอุปกรณ์ เครื่องดนตรี สถานที่ในการ

แสดงตลอดจนผู้ที่สามารถถ่ายทอดวิธีการแสดง จึงทำให้การแสดงพื้นบ้านของไทยเสื่อมความนิยมไป เนื่องจากมีดนตรีสากล เข้ามาแสดงมากขึ้น ไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบอนุรักษ์โดยตรง นอกจากนี้เด็กในปัจจุบัน มีของเล่นสำเร็จรูป เช่น เกมสื่อกอมพิวเตอร์ สื่อเทคโนโลยีและเครื่องเล่นที่ทันสมัยต่าง ๆ เป็นผลให้การแสดงพื้นบ้านได้รับความนิยมน้อยลง ดังนั้นโรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกการแสดงพื้นบ้านไว้ในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา รูปแบบการแสดง การละเล่นของเด็กในแต่ละพื้นที่ มีความหลากหลาย แตกต่างกันตามสภาวะแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น จึงควรบรรจุวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านของเด็กไทยในหลักสูตรสถานศึกษาภาคบังคับ เป็นกิจกรรมหนึ่งในวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยทางกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีการจัดโครงการที่หลากหลายรูปแบบ สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพชุมชน ให้สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนทรัพยากรความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน เพื่อทำงานเป็นเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้มแข็งได้ในระยะยาว โดยทางหน่วยงานภาครัฐมีการประเมินผลด้วยตัวชี้วัดความสุขของชุมชน เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้คนในชุมชนได้ประโยชน์ ตัวชี้วัดความสำเร็จไม่ใช่เพียงรายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือนักท่องเที่ยวมากขึ้น แต่เป็นความอยู่ดีมีสุขในมิติต่าง ๆ ในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับเป็นการแลกเปลี่ยนของเจ้าบ้านและผู้มาเยือนที่มีความสุขร่วมกัน ภาครัฐควรมีการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมกับชุมชนเพื่อแสวงหาตลาดนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมใน

แต่ละชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยไม่เสียอัตลักษณ์ของ ชุมชน นอกจากนั้นเพื่อเชื่อมโยงผู้ประกอบการนำเที่ยวให้นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสม ช่วยเพิ่มมูลค่าเส้นทางการท่องเที่ยวโดยอาศัยเยาวชนรุ่นใหม่หาแนวทางในการเผยแพร่รูปแบบอื่น ๆ อาทิ เช่น การสร้างงานศิลปะ สร้างสรรค์ดนตรีนาฏศิลป์โดยนำความรู้ที่ได้จากศิลปินพื้นบ้านมาปรับเปลี่ยน ให้มีความทันสมัยเพื่อเป็นการต่อยอดและการสร้างมูลค่าแก่ตัวงานและชุมชนเอง จากการตั้งนโยบาย ในรูปแบบต่าง ๆ นั้น

จะเห็นได้ว่า เมื่อมีการร่วมกันหาแนวทางและจัดเป็นนโยบายด้านต่าง ๆ โดยเริ่มจากการเข้าไปพัฒนาในแง่ของท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง จากนั้นจะต่อยอดไปยังโครงการต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการท่องเที่ยวและด้านการศึกษา หรือสามารถทำไปพร้อม ๆ กัน โดยเริ่มต้นจากการสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น จากนั้นจึงกระจายความรู้และการจัดการโครงการที่สามารถดึงดูดให้เห็นถึงความสร้างสรรค์ของการแสดงและตัวศิลปะต่าง ๆ ของชุมชน จึงจะทำให้การแสดงศิลปะกาหยมีความเข้มแข็งมากขึ้น หากทำได้ตามนโยบายที่ตั้งไว้ นั้น ชุมชนจะเกิดความเข้มแข็ง อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้การแสดงศิลปะกาหยไม่สูญหายไปอีกด้วย

สรุปผล

วิธีการดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบกลุ่มโดยมีการเลือกเจาะจง กลุ่มประชากร เป้าหมายเป็นกลุ่มชาวเลยในจังหวัดกระบี่ และจังหวัดภูเก็ต โดยเลือกกลุ่มชาวเลย เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีรูปแบบการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง โดยที่จังหวัดกระบี่เลือกที่หมู่บ้านรำหามาด ตำบลเกาะกลาง

อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เนื่องจากเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรม มีการตั้งกลุ่มและชมรมสำหรับการแสดงทางด้านวัฒนธรรมชาวเลที่ยังเป็นรูปธรรม และได้รับการร่วมมือกับทางภาครัฐในการส่งเสริมด้านต่าง ๆ จังหวัดภูเก็ตเลือกบริเวณ หมู่บ้านชาวไทยใหม่ ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เนื่องจากมีรูปแบบการแสดงศิลปะกาหยงที่ยังเป็นรูปแบบดั้งเดิมของชาวเล แต่ยังคงขาดการส่งเสริมของภาครัฐ ผลการวิจัยการแสดงศิลปะกาหยงของทั้งสองจังหวัดคือการแสดงศิลปะกาหยงที่ศึกษามีบริบทพื้นที่ในจังหวัดกระบี่มีผู้แสดงและนักดนตรีรวมกันทั้งหมด 6 คน รวมทั้งหมดที่เป็นนักแสดงอื่น ๆ ด้วยนั้นจะมีทั้งหมด 10 คน มีการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนรูปแบบการแสดงต่าง ๆ กันไปตามโอกาสศิลปินในจังหวัดภูเก็ตนั้น เนื่องจากศิลปินที่เคยได้รับการถ่ายทอดมาโดยตรงนั้นมียุคมาก บางท่านเสียชีวิตไปแล้ว ที่เหลือและนับได้ตอนนี้ มีเพียง 6 ท่านเท่านั้น รูปแบบการแสดงคือมีการไหว้ครูซึ่งมีลักษณะท่าทางการรำที่เป็นแบบแผน ต้องรำให้เหมือนกับที่ได้รับการถ่ายทอดมา ลำดับต่อมาคือการแสดงในการต่อสู้ เป็นการแสดงให้เห็นท่าทางการแสดงที่สวยงาม เน้นการใช้ศิลปะการป้องกันตัว ซึ่งไม่ใช่การต่อสู้จริง ๆ และมีการแสดงที่เป็นการผ่อนคลาย มีท่ารำที่ให้เกิดการคลายเครียด สร้างเสียงหัวเราะ และสร้างความสนุกสนาน การแต่งกายของผู้แสดงศิลปะกาหยง มีการแต่งกายที่เป็นแบบแผนของชาวเล โดยการนำของที่มีอยู่มาประยุกต์แต่งกายให้เกิดความสวยงาม เครื่องดนตรีการแสดงศิลปะกาหยงมีเครื่องดนตรีหลัก ๆ คือ ปี่ สำหรับดำเนินทำนอง มีกลองสองตัว สำหรับเป็นตัวกำหนดจังหวะ และสร้างความคึกครื้น สนุกสนานให้กับการแสดง มีเครื่องประกอบจังหวะคือ ฆ้อง และกรับ การบรรเลงเพลงประกอบการแสดงศิลปะกาหยง เพลงที่ใช้ประกอบ

การแสดงศิลปะกาหยงนั้น มีรูปแบบที่แตกต่างกัน กล่าวคือดนตรีประกอบเรียกว่า “ปะลาวัด” มีปี่ เป็นผู้นำทำนองเดินทำนองขึ้นและจบเพลงด้วยปี่ ลักษณะของเพลงจะเป็นการบรรเลงเข้าไปมาของทำนองเพลง กลองหลัก (ตัวใหญ่) ทำหน้าที่คุมจังหวะและเร่งจังหวะ กลองยี่น (ตัวเล็ก) ทำหน้าที่เดินจังหวะ สร้างรูปแบบของทำนองเพลงให้มีความคึกคัก โดยมีจังหวะทำนองสม่ำเสมอ ฆ้องโหม่ง ทำหน้าที่กำกับจังหวะให้ทำนองเพลงมีความสม่ำเสมอ รูปแบบการค้นหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้มาในรูปแบบนโยบายคือ นโยบายระดับท้องถิ่น นโยบายทางการศึกษา นโยบายของกระทรวงการศึกษา นโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อรวบรวมประวัติและทำเนียบศิลปินพื้นบ้านการแสดงศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่ และจังหวัดภูเก็ต 2. เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบ และองค์ประกอบในการแสดงศิลปะกาหยง 3. เพื่อค้นหาแนวทางในการส่งเสริมการแสดงศิลปะกาหยงเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. รวบรวมประวัติและทำเนียบศิลปินพื้นบ้านศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ตจะเห็นได้ว่าศิลปินของทั้ง 2 จังหวัด เป็นผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดมาโดยตรงจากสมัยโบราณความนิยมการเล่นพื้นเมืองในเขต 14 จังหวัดภาคใต้ มีแนวโน้มที่แตกต่างกันไปบ้าง อาจจำแนกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ จังหวัดชายแดนภาคใต้, เขตจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง, เขตจังหวัดฝั่งตะวันตก, เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร และระนอง (Chalardpetch, 1999) พบว่า ศิลปะ คือ การต่อสู้ป้องกันตัวที่เป็นสหวิทยาการ อันประกอบด้วย

ศิลปะและศาสตร์ที่บรรพบุรุษได้บูรณาการขึ้นโดยรับอิทธิพลจากประเทศเพื่อนบ้าน มาปรับแต่งให้เป็นมรดกของท้องถิ่นได้ ด้วยศิลปะมีกำเนิดมาเป็นเวลานาน บรรพบุรุษย่อมเห็นถึงความสำคัญของการธำรงรักษา จึงมีการส่งทอดต่อ ๆ กันมา แม้กาลเวลาจะเปลี่ยนแปลง อิทธิพลจากสังคมเมืองและวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงศิลปะให้ลดความสำคัญลง แต่ยังมีปรากฏท้องถิ่นอีกหลายท้องถิ่นที่ยังคงมีการอนุรักษ์ด้วยความพยายามอย่างที่สุด โดยไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนใด เหตุเพราะเจ้าของปัญหาตระหนักดีถึงคุณประโยชน์ของการเล่นศิลปะพร้อมทั้งมอบจิตวิญญาณให้กับศิลปะด้วยญาณทัศนะของความเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ตำนานศิลปะว่าการต่อสู้แบบศิลปะมีมาตั้งแต่ 400 ปีแล้ว โดยกำเนิดที่เกาะสุมาตรา ซึ่งต่อมาผู้สอนได้ดัดแปลง ให้เข้ากับยุคสมัย กล่าวโดยสรุปคือ การแสดงศิลปะกาหยงนั้น ได้รับการถ่ายทอดมาจากชาวลี ซึ่งมีการอพยพย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยในหลายพื้นที่ และได้ส่งต่อการแสดงมาเป็นทอด ๆ โดยการถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจในบริเวณนั้นแต่เนื่องจากการได้รับอิทธิพล การสังคมเมือง และสังคมตะวันตกทำให้การนิยมของการแสดงศิลปะกาหยงเป็นที่ลดน้อยลงไป จึงมีผู้ที่สามารถทำการแสดงได้จำนวนน้อย ดังที่พบได้จากจังหวัดกระบี่ มีผู้แสดงจำนวน 6 ท่าน และจังหวัดภูเก็ต มีผู้แสดงจำนวน 3 ท่าน

2. ศึกษาลักษณะรูปแบบและองค์ประกอบในการแสดงศิลปะกาหยง โดยการแสดงศิลปะกาหยงของทั้งจังหวัดคือกระบี่และภูเก็ต มีรูปแบบการแสดงการบรรเลง และเครื่องดนตรีที่มีความคล้ายคลึงกัน อาจมีการปรับเปลี่ยนบ้างเล็กน้อย แต่โดยเนื้อหาหลักมีความเหมือนกัน (Hunthang, 1988) พบว่า การเล่นศิลปะกาหยง

ประกอบด้วยผู้แสดงเป็นเพศชายฝ่ายละ 1 คน นุ่งกางเกงขาวผ้าโสร่งทับอีกชั้นหนึ่ง มีผ้าคาดเอว สวมเสื้อคอกลม และมีผ้าโพกศีรษะ ลูกคู่ 3 - 4 คน การละเล่นศิลปะแบ่งตามจำนวนผู้เล่นได้ 3 ชนิดคือ (1) การรำศิลปะเดี่ยวคือการโชว์ลวดลายท่าทางของศิลปะเพียงคนเดียว (2) การรำศิลปะคู่ คือการต่อสู้กันเพียง 2 คน การรำศิลปะหมู่คือการรำศิลปะที่ละหลายคน ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป (Rengnarong, 1984) พบว่าการแต่งกายของนักศิลปะประกอบด้วยผ้าโพกศีรษะ เสื้อคอกลมหรือคอตั้ง นุ่งกางเกงขาวแล้วมีผ้าโสร่งทับให้กระชับ นอกจากนั้นเหน็บกริชตามฉบับนักสู้ไทยมุสลิม แต่จากการศึกษาการแสดงศิลปะกาหยงของจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ตไม่มีการเหน็บกริช เนื่องด้วยมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง (Providence, 1988) พบว่าเครื่องดนตรีของการแสดงศิลปะกาหยงนั้น ประกอบด้วย กลองยาว 1 ใบ กลองเล็ก 1 ใบ ฆ้อง 1 ใบ ปี่ยาว 1 เล้า จากการศึกษาการแสดงศิลปะกาหยงในจังหวัดกระบี่และภูเก็ตนั้น เครื่องดนตรีที่พบมีรูปแบบเดียวกันกับที่จังหวัดสตูล เพียงแต่เปลี่ยนแปลงคือมี ฆ้องโหม่งขนาดเล็ก เพื่อเป็นตัวกำกับจังหวะ และสามารถเคลื่อนย้ายได้ง่ายเมื่อมีการขบวนแห่ โอกาสในการเล่นศิลปะกาหยง (Chalardpetch, 1999) พบว่าโอกาสที่แสดงศิลปะขึ้นอยู่ กับประเภทของดังนี้ เป็นการเล่นเพื่อการแข่งขันเป็นการเล่นศิลปะที่มีการต่อสู้เน้นความสวยงาม (Rengnarong, 1984) โอกาสที่ใช้แสดงแต่เดิมศิลปะกาหยงมีแสดงทั่วไปในโอกาสมีงานแต่งงานของคนในท้องถิ่น (มุสลิม) แสดงพิธีรับขบวนเจ้าบ่าวที่บ้านเจ้าสาว หรือขบวนรับสะใภ้ และการแห่เยาวชนเข้ามัสยิด เพื่อประกอบพิธีสูหนัต เช่นเดียวกับที่ได้ทำการศึกษาการแสดงศิลปะกาหยงทั้งในจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต รูปแบบการแสดงศิลปะกาหยงนั้น เริ่มต้นด้วยการไหว้ครู

จากนั้นจึงแสดงต่อสู้กันด้วยกระบวนท่าที่สวยงาม เน้นการต่อสู้ด้วยมือเปล่า มีการปลัดกันรุกปลัดกันรับ (Yala Center, 1995) พบว่าการแสดงจะเริ่มแสดงด้วยการประโคมดนตรีเรียกความสนใจจากคนดู จากนั้นนักแสดงจะปลัดกันไหว้ครูทีละคน เมื่อไหว้ครูเสร็จเรียบร้อยจะเริ่มการต่อสู้ซึ่งกติกากในการต่อสู้ นั้น มีข้อห้ามคือ ห้ามแทงตา ห้ามบีบคอ ห้ามตอยแบบมวยห้ามเตะ การตัดสินแพ้ชนะคือ ถ้าคู่ต่อสู้ล้มลงฝ่ายเดียวถือว่าชนะ ถ้าไม่ล้มก็อาศัยการตัดสินโดยการฟังเสียงปรบมือจากผู้ชม เสียงปรบมือฝ่ายใดดังกว่า ฝ่ายนั้นชนะ กล่าวโดยสรุปคือ การแสดงศิลปะกาหยงทั้งในจังหวัดกระบี่ และจังหวัดภูเก็ตนั้น มีรูปแบบการแสดงตามแบบโบราณที่ได้รับการสืบทอดส่งต่อมาทั้งการแสดง เครื่องดนตรี การแต่งกาย และรูปแบบของบทเพลง

3. ค้นหาแนวทางในการส่งเสริมการแสดงศิลปะกาหยง เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Pond, 1993) พบว่าการท่องเที่ยว หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการและการอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดความสุขในการเดินทาง การเดินทางท่องเที่ยวในปัจจุบันนอกจากความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมแล้ว นักท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งวัฒนธรรมที่แตกต่างที่เปลี่ยนแปลงในชุมชนซึ่งอาจจะทำให้รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ขึ้นมาจากการแสวงหารอนุรักษ์และความต้องการที่จะคืนสภาพความสมบูรณ์ธรรมชาติพร้อมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Authority of Thailand, 1996) พบว่าการท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยคำนึงถึงความสามารถของธรรมชาติ ชุมชนชนบททำเนียบประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ที่มีต่อ

การจัดการท่องเที่ยว โดยเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ หลักการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีความสอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีจุดเน้นที่สำคัญคือ ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว, ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง, กระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่น, มีการประชุม ปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, มีการสร้างเครือข่ายเพื่อเผยแพร่แนวคิด (Wongwitid & Thongho, 2004) พบว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือการกระจายการพัฒนาความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ก่อให้เกิดการจ้างงาน รวมทั้งมีการกระจายรายได้ไปสู่ประชากร (Sanglimsuwan & Sanglimsuwan, 2012) การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ต้องพัฒนาในประเทศไทย ประเทศไทยจึงควรส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับการใช้วัฒนธรรมเป็นจุดขายในการแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวทั่วโลก ทั้งนี้ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กล่าวโดยสรุปคือ การหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งหน่วยงานจากภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งความร่วมมือจากศิลปิน และบุคคลในชุมชนเพื่อช่วยกันพัฒนาในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวพัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมการแสดงศิลปะกาหยงให้มีความเหมาะสมกับการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ จัดโครงการการเรียนการสอนสำหรับนักท่องเที่ยวหรือการแสดงของศิลปินในชุมชน โดยให้หน่วยงานภาครัฐ

เป็นผู้ประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยว และให้ชุมชนเป็นผู้
นำเสนอรูปแบบการแสดงศิลปะกาหยงแก่นักท่องเที่ยว
นโยบายด้านการศึกษาเสนอแนวทางการ
บูรณาการระหว่างสถานศึกษาในชุมชนในรายวิชาที่
เกี่ยวข้องกับการแสดงศิลปะกาหยง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

สร้างสรรค์งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสดง
ศิลปะกาหยงให้ร่วมสมัยมากยิ่งขึ้น เช่น การประยุกต์ทำรำ
ขึ้นใหม่ การเรียบเรียงดนตรีให้ออกมาในรูปแบบต่าง ๆ

Reference

- Chalardpetch, P. (1999). *Sera: Southern folk play*. Songkha, Thailand: Songkha Rajabhat university.
- Hunthang, U. (1988). *Southern folk music and play*. Songkha, Thailand: Srinakharinwirot Songkha.
- Narongchai, P. (1995). *Ethnomusicology Southern folk Music*. Nakhon pathom, Thailand: college of music Mahidol University.
- Soonpongsri, K. (2016). *Aesthetics, philosophy of art, and art critical theory*. Bangkok, Thailand: Chulalongkorn University Press.
- Tourism Authority of Thailand. (2014). *Chiang Mai's Yee Peng tradition*. Retrieved from <http://suvarnabhumiairport.com/th/>